

ANY III

NÚM. 115

BARCELONA 7 NOVEMBRE 1890



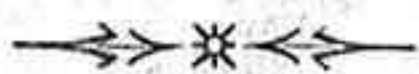
10 CENTIMS lo número



Gabriel Costa

Copia fot. de M. Matorrodona

Lo día dels morts



Lo día 2 del corrent mes feya un any just que la Marieta havia quedat viuda.

Lo seu marit que á més de tenir unas orelles molt grossas era un xicot maniàtic hasta l'extrém, la va pegar en que s'havia de morir lo día dels morts y va lograrho; passant pel carrer del Hospital lo día dos de novembre del any passat, se li va ocorrer aturarse á sentir cantar á uns cegos, y al passar lo carro d'un escombriayre, lo caball creyent que las orelles del home de la Marieta eran las fullas d'algun vegetal estrany, n'hi va arrencar una d'una calçada.

Al principi no va ferne cas; 's va creurer que tot se reduhiria á la pérdua d'una pantalla, pero varen venirli complicacions á consecuencia de havershi posat esperit de vi alemany, y la gangrena ficantseli per la trompa de Eustaquio va arrivarli al cervell obligantli á fer l'ánech després d'un deliri tremendo en que veyia tota la arcoba plena d'orellas ballant lo can-cán.

Lo disgust de la Marieta va ser d'aquells tan frequents en las casadas quan se 'ls hi moren los marits; demanava que la tanquessin en lo bagul com casi demanan totas, anyadint que per ella quedava lo mon com si may hi haguessin hagut homes; lo que no va ser impediment perque lo següent disgust lo tingués ab la modista perque li va deixá lo vestit de dol que li feya una arruga á sota la xella.

L'endemá del día del enterro lo va passar la Marieta tot lo día en lo cementiri, excepció de dugas horas que va emplear en lo Jutjat pera indagar l'autor de la mort del seu Quimet; es á dir, l'amo del autor, perque tocant al assessí ni s'havia recordat més de l'home de la Marieta desde 'l día que se li va menjar l'orella *en fiambre*.

Durant un mes no va parar la Marieta de fer passos pera trovar al cómplice de la mort del seu home, ni va deixar de visitar la tomba de 'n Quimet, fentli preguntas á las que semblava qu'ell li contestés:—com si 'm diguesses Llúcia...

Tots los passos de la justicia foren tan inútils com los clamors de la pobre viuda al devant del ninxo d'aquell mort desorellat.

Jurant ódi africá á n'aquell pillèt, causant de la seva desgracia, va deixar d'anar al Jutjat al veurer que sols havia lograt rompre alguns parells de sabatas y sentir algunas indirectas d'aquells escribes que quan veuen una dona desamparada tots s'afanan en volerla *protegir*.

Quins aucells!

Per fi, ara al cumplir l'any de la mort de 'n Quimet, va anar la Marieta, mitj avergonyida perque feya molt temps que no l'havia visitat, á portar una corona al pobre Quimet.

Al deixarli aquella prenda de recort que semblava un tortell de duro, y no podent arrivar á penjarla, un jove agraciad va demanarli pera fer aquella feyna, pagantli ella ab una rialleta *sacrílega* que sino que 'l mort ne va fer tant cas com del present de la corona,

no hauria quedat molt ben parada en concepte del mort, la memoria de la Marieta.

L'endemá, día tres, vegin si es cosa fresca, varen toparse butaca per butaca en lo Teatro de Novedats, la Marieta y lo jove desconegut del cementiri.

Van comensar per parlar del *D. Juan Tenorio*, de las decoracions de 'n Soler y Rovirosa y altras tonteries, pero al arrivar al quart acte, y quan en Bonaplata deya alló de *las perlas y las pupilas*, la Marieta va notar una pressió en la ma esquerra y baixant la vista va veurer una de las del vehí que li apretava la seva, dientli á cau d'orella: *el mirarme sin enojos como lo haces, amor es*; resultant de tot aixó que al sortir del teatro la Marieta li va concedir una visita devant del seu pare.

Com qu' aixó passava lo dilluns, no sabém com quedarà la cosa, majorment sabent com sabém nosaltres que 'l jove del cementiri es l'amo del caball que 's va menjar l'orella del pobre Quimet.

SERRALLONGA

À la vehineta

«Qui canta, sos mals espanta.»

Si aquest refrá, donchs, no es fals, vosté déu tenir molts mals perque tot lo día canta.

¿Si m' fá mal-de-cap, ha dit?...

¡Ay, vehineta, si sabia que molt més m' agradaria que cantés de día y nit!

Cada día al dematí sento sa véu dolça y fresca, y, cantant, vosté m' engresca y m' fá cantar també á mi.

Tot prenent jo 'l xacolata, y vosté plegant 'ls llets, sento 'ls seus cants divertits y 'l méu cor de goig esclata.

Y mentres lo diná 's cóu ó bé mentres 'ls plats renta, si canta, trista ó contenta, 'n Pep escolta... y no s' mou.

'N sab moltes de cançons, vehineta... ¡aixís m' agrada! (¡Li faria una cantada en més de quatre ocasions!...)

Imaginar-se no 's pot lo que m' encanta, cantant:

(Encar' que, de quan en quan, 'm fassi fé algun gargó!)

Sols per sentir-la cantá, no 'm mouria may del pis; sembla impossible, es aixís; m' he tornat molt *casulá*.

¿Si 'm fá mal-de-cap, ha dit?

¡Ay, vehina, si sabia que molt més m' agradaria que cantés de día y nit!

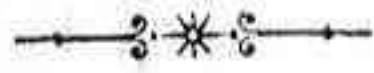
Te una ventatja, vehina, que augmenta de vosté 'l préu; puig si bonica es sa véu, la seva cara es divina.

Y... res més: que Deu me 'n guari que vosté s' hagués ofès:

¡Si aquell ho sap!!... (No he dit res:)
(¡Massa que ho sé qu' he fet tart!)

PEPET DEL CARRIL.

SOTA D' UN ROURE



¡Parlémne un altre cop, la vida mía!
Parlémne del cap-vespre de aquell día
Que al cor del bosch ombril nos vam t robar;
¿Recordas? del torrent la breu cascata
Cayent sobre 'l rocám, bocins de plata
Esquitxava á las flors del roserar.

Sota d' un arbre altiu, rollats de molsa
Humitejada pel ruixim qu' hi espolsa
Lo manso oreig, prenentlo del torrent,
Gosávam ¡ay! mirantnos ab dolcesa,
Aquells felissos jorns de juvenesa
Que no s' esborran may del pensament.

Las brancas y las fullas del vell roure
Que 'l vent, gelós passant, las feya moure
Com si 'l volgués arreballar d' arrel,
Enlayre sobre nostre n' estenian
Son vert dossé y semblava que volian
Privarnos de mirar lo blau del cel.

Las áus, mudas volant, sos nius cercavan;
Las flors vessant esséncia se plegavan
Y reflectava 'l riu los archs d' un pont,
Lo jorn, poch á poquet, ¡com s' enfosquia!
Tot era quietut, la vida mía;
¡Semblava que 's volgués adormí 'l mon!

Jo te mirava á tú y tú me miravas,
Y t' estimava jo, y tú m' estimavas
Ab tot l' amor que cap dintre del pit;
Dels llábis nostres dolsos mots sortian
Y sols los nostres jurs s' interrompian
Al misteriós silenci de la nit.

Glatia lo meu cor lliure de penas
Y jo esbullava de tas ricas trenas
La seda que avuy n' es blanca com nèu;
En los teus ulls de cel lo amor bebía
Y 't deya que sens tú jo 'm moriria:
¡Oh, encare hi fóssem en tal temps, Deu meu!

Allí, solets, ningú nos escoltava
Y l' eura que en la soca s' enfilava
Convertia aquell lloch en niu d' amors:
Sobre ton front nevat tos rissos queyan;
Nostres llábis, d' amor parlant, somreyan
Y la ditxa vessava en nostres cors.

Petoneja ton rostre 'l fresch oratje
Y, obrintse pas entre lo espés fullatje,
D' una estrella lo raig brillá atrevit;
Mes al fendir la rústiga morada,
Trobantse ab la claror de ta mirada
S' eclipsá desseguida, avergonyit.

Recordas? Oh, quin temps, ma dolsa amiga!
Jo sempre hi pensaré. ¿Qué vols que 't diga?
Lo tinch gravat al cor per sempre més;
Troban ab son recort más penas treva,
Y eixas horas d' amor, amada meva,
Me fan senti 'l remor del primer bès.

Are que 'l pés dels anys no 'ns deixa moure,
Benehim de tot cor lo envellit roure
Qu' es testimoni d' un amor fidel;
Y del fullatje al remoreig dolcíssim,
Pera la sort de nostre fill caríssim
Preguém á Deu, Senyor de terra y cell!

FRANCESCH MARULL.

Si m' embrutas.. t' enmascaro

LLETRETA

Diàlech entre un liberal y un reaccionari

—Fa algun temps qu' als *concejals*
'ls tractan com *criminals*
aconsellantlos, molt clá,
que surtin als camins reals
ab un trabuch á la má!

—¡No senyó!
¡entre *lladre y regidó*
no hi cap la comparació!
aixó no puch aprobarho
—Be, no hi poso cap reparo...
pró es alló;
¡Si m' embrutas, t' enmascaro!

—Perque passa lo sant día
á dintre una sagristia
diuhen si es una... *perduda*,
y fins, si á la borderia
hi te familia menuda!

—¡No senyó!
¡No es cap *dallonsas*, la Sió
perque tinga religió!...
¿Ella de *nom*?... ¡Ni pensarho!
—Be, no hi poso cap reparo!
pró es alló...
¡Si m' embrutas, t' enmascaro!

—Lo potentat Don Marián,
ab molts qu' á presiri están
l' han comparat. Pel que 's veu
ab 'ls seus posats de sant,
mereix portá un grilló al peu!

—¡No senyó!
¿Don Marián estafa? ¡No!
Aixó no puch escoltarho
—Be, no hi poso cap reparo
pró es alló
¡Si m' embrutas, t' enmascaro!

Perque muda d' opinións
com si mudés de mitxóns
molts han tractat á Don Joan
(lo munyidó d' eleccións)
com qualsevól *charlatán*!

—¡No senyó!
Don Joan es *conservadó*!
es un politich molt bó
¿Ell *charlatan*?... ¡Ni pensarho!
—Be, no hi poso cap reparo
pró es alló...
¡Si m' embrutas t' enmascaro!
(Y es mes negre. que 'l carbó)

M. RIUSEC.

EPIGRAMA

Conéch á un tal Mossen Sant
qu' es un home molt tronera
y molt gat, pero no obstant,
s' posa com una fiera
quan li cridan —Pare Sant!—

MAYÉT.

QUALITATS SOCIALS



LA TOMASA

PLUVIAL



¡¡Cama!!



NOTAS sobre l'origen y formació DE LAS MUNICIPALITATS (Acabament)

Los municipis fronterissos, de las *extremaduras*, com llavors ne deyan, foren grans llocs d'aculliment y de salvaguardia. Lo que calia era que hi acudís gent, y allí hi anavan los criminals y 'ls desdixats que abandonavan á llurs intractables senyors. ¿Qué resultá d'aixó? que 'ls senyors pera conservar llurs vassalls se vejeren obligats á donar las mateixas llibertats y privilegis que concedian los reys. Y tan cert es tot aixó, que las municipalitats anavan perdent son caràcter especial, las franquicias y sa immunitat, á mida que eran més al interior del país; porque quant més lluny de las fronteras, lo perill minvava, y no calian tants estímuls pera que 'ls homes hi visquessin.

La época de alta preponderancia pera las municipalitats fou en los segles X, XI, XII y XIII. Los furs arribaren á ser numerosíssims, y la llibertat era l'ànima de las *Cartas poblas*, l'legislacions especials que cada municipi tenia. No solsament per conveniencia dels habitants de cada municipi eran distints las costums, las lleys y la fesomia d'aquest, sino que ho eran també per necessitat. Las comunicacions entre una comarca y altra eran dificilíssimas, per no dir impossibles, y d'aquí que cada poble constituís una especie d'estat independent. Coincidian, no obstant, aquellas l'legislacions parcials en los punts relatius al interés general, y s'amotllavan en tot lo demás á las exigencias y necessitats especials de cada comarca. Llavors se formaren las renomadas *germandats*, juntas que en cada municipi vetllavan per la conservació dels furs, drets, llibertats, y franquicias, perseguint als mals factors, y tenint compte que 'ls magistrats no 's propassessin en sa autoritat, que cap senyor, prelat, ni 'l mateix rey atentassen contra 'l ciutadá, y que no s'imposés cap contribució que per la germandat no fos acordada.

La organizació de las germandats fou per elecció anyal. La meytat de las personas que la constituïan era rellevada cad'any, y al any següent, l'altra meytat, de manera que una mateixa persona desempenyava dos anys lo mateix càrrech. Podian ésser electors y elegits tots los vehins que tenian casa oberta, y pochs mesos, no sé quants, de residencia. Los arcaldes eran los caps de la municipalitat; los acompanyavan en la germandat alguns regidors ó jurats (tants, segons lo número de població) que 's cuydavan de lo administratiu. De lo judicial n'estavan encarregats únicament los arcaldes. En lo administratiu hi anava comprés lo repart d'imposits, la formació de tropas, los bens comunals, etc. Quan las municipalitats decaygueren, precisament porque la guerra perdé sa forsa, los reys influïren en aquelles y ordenaren que alguns càrrechs fossen perpétuos. Lo favoritisme comensá á mostrarse,

y 'ls més forts ó 'ls més rics eran nombrats en lloch dels més justos y 'ls més sabis. A mida que 'ls reys necessitavan menys á las municipalitats, las hi tingueren menys consideracions, y 'l monarca, d'amich qu'era se torná enemich. Las relacions entre 'l poble y 'l rey s'anaren fent més tivas, y comensá la lluyta sorda de las comunitats, que després esclatá en terrible guerra.

Las municipalitats anaren perdent son caràcter especial, y l'autonomia de cada una d'ellas se confongué á l'ombra del trono, en las generals constitucions políticas, socials y religiosas. Però si la unitat, si la descentralisació havia engrandit y llibertat á Espanya, la unitat mal compresa—apesar de estar acabada la guerra contra 'ls moros, y de l'or que 'ns venia continuament d'América—va empobrir á Espanya; la va reduhir en pochs anys á quatre millons d'habitants, y la va convertir en un cau de preocupacions que la consumian y la matavan.

J. MARTÍ FOLGUERA.

A una mosca

SONET

Miréu que aquesta mosca tan pesada,
me posa mitj frenétich cada día.
No sé pas pera quí jamay pendria,
la paciència que hi prenh cada vegada.

Si torna un altre cop, la tinch pensada;
oh! sí; segú, al moment la lligaria
perque després d'aixó, li clavaría
quatre cops, per deixarla escarmentada.

Me sembla que altre cop aquí 's acosta.
Si véns, no trovarás mala resposta;
ja t'asseguro que no tindrás ganas
d'estarte més aquí á la vora méva;
perque t'arreglaré al punt las badanas,
fins á desfigurat' la fatxa teva.

S. FÁBREGAS CASANOVAS.

A una nina

En lo marge d'un torrent
sospirant cada moment
un jorn te vegi nineta,
qu'entre mitj de l'herba humida
t'estavas bo y ajupida
buscant alguna coseta.

Pensant jo que tal vegada
una forta rellicada
t'havía fet rodolá,
sens poguerme contení
vaig trencarne de camí
pera donarte la má.

Mes al veure ta postura
entre la verda espessura,
vaig deturar lo meu pás,
y alsante tú d'aquell punt
vas fugir torrent amunt
quedant jo... tapat de nás.

MANEL GARDÓ.

DE LA FONT GROGA AL PARNÁS

VIATJE LITERARI, CRÍTICH, HUMORÍSTICH Y ANALÍTICH SENSE ORDRE NI COMPÁS.

CAPÍTUL TERCER

Preparatius.—Fallo del tribunal.—Victoria de 'n Travereta.

No cal dir que tots catorse *trovadors deshauciats*, desde aquell moment á l' una treballaren sens parar.

Moguts pel desitj de gloria, per l' afany de llors portar tant las liras grapeijarem que sens cordas s' han quedat.

No falta en la nostra colla qui te encare 'ls dits pelats á forsa de contar sílabas y amidá 'ls versos á pams.

¡Quanta tinta mal gastada! ¡quant paper malaguanyat! ¡quantas horas mal perdudas per escriurer disbarats!

Com per entre la boscuria corra 'l gos assedegat perseguint la esquerpa llebra que no pot atrapar may!

Lo nostre cervell corria (de tant prempsar-lo esberlat) tot treyent un pam de llengua darrera dels consonants.

Si 'l buscabam á *Conrasa* ¡asa! 'ns sortia al instant, y per ser l' *alusió* lorta feya algun *ripi* de tap.

¡Quantas voltas al escaures á *conto* 'l nostre reclam! ¡Tonto tot seguit cridava la memoria sense empaig.

¡Si 'n patirem de congoijas! ¡quins tropells! quins mals de cap! ¡Válgans l' *Estorch* y *Siqués* (1) que una empenta 'ns va donar.

Ajudats de la seva obra vam lograr confeccionar entre tots, *cent dèu baladas*, de *sonets dos mil y tants...* *Odas*, passo de trescentas; de *idilis* tot un cabás.

Trenta *dramas*, vint *tragedias* y dèu *poemas* de cent cants, un carretó de *memorias* y de *epigramas* la mar! amén d' altrás *poesias* que al pensarhi sento esglay.

Sols diré que per portarho desde Barcelona á dalt de Vallcarca, necessari nos siguié llogá un bastaix.

Quan en la secretaría del Bolet, lo fardo entrá previngué 'l jurat carbassas per pòr de ser ofegats.

¡Pobre gent! si es que tingueren que llegir nostres treballs, mereixen lo nom de martres per lo que varen suar.

Puig los que 'ns tenim per sabis fem la lletra tant fatal que al més espert *paleógrafo* li costa de descifrar.

Lo nostre amich Travereta siguié 'l mes afortunat en trová acudits y termes que llegits no han sigut may.

A n' ell sempre li raijava la inspiració front avall que sortintli per la boca era inundació constant.

Per detindre la hemorràgia del seu númen desbordat, los estringents no hi valian ni del auditori 'ls ays.

¡Pobre del que li donava peu! ja estava ben posat, si de los peus no 's servia per' aquell peu, perdía 'l cap.

Puig á escoltar los seus somnis tres ó quatre horas mortals sens poguer obrir los llabis se veyá 'l trist obligat.

Ab semblants antecedents crech lector que compendrás qu' escrigué ell tot sol mes versos que junts *Lope* y *Montalban*. (1)

Devant closca tan fecunda en Pau Sabata Estufat, alabava al futur gendre en sa casa y totas parts.

«¡Noyal—Li deya á sa filla—per dítxosa te pots dar, La fama de 'n Travereta nos farà á tots immortals!

Si en alguna part sentia de *literatos* parlar, hi ficava en Pau Sabata tot desseguida lo nás.

Allí 'l nom de 'n Travereta era per ell ensalssat, posantlo á primera fila de los *poetas catalans*.

Ay d' algú si 'l contradeya sentli veure la vritat! de ximple y ruch no 'l deixava y gracias del desenllás,

Puig estich cregut que 'l pobre la vida haguera donat en defensa de la fama del nostre amich y company.

Passá 'l temps mes que depressa, lo vint d' Agost arribá dia en que tots sapiguerem lo fallo del tribunal.

Y per mes que 'n Travereta estava ben enterat que la flor per ell quedava, tingué una alegría gran.

Cantava, ballava, reya, picava de peus y mans, ni que la grossa hagués tret fora l' entusiasme tant.

Sapiguerho á tothom feya, fossin coneguts ó estranys recitantlos de memoria l' *esparpento* lloreijat.

Lo diari á la butxaca portava per fer fanals y servir de testimoni de que deya la vritat.

Y, mireus qué son las cosas... desd' aquella hora endevant no volgué, fos dit degués á la *trampa* un' honra tal,

y aixó que feya dos dias que 'ns havia relatat que 'n Pau Sabata un *present* de botifarra y vi blanch

feu als jutjes, perque 'l *vol* fos pel seu recomanat,

¿Qué hi fareu? ningú s' escapa de semblants debilitats, no 's pot tindre compassió de qui te tant vuyt lo cap.

Puig lo que es favor se creu qu' es *justicia*, y obcecat moltes vegadas critica á qui dèu besar las mans.

Cap de los demés traguem premi ni accésit, ab tants de versos com hi abocarem, ¡casi be 'ns semblava estrany,

No fent lo cop á Vallcarca, á la vritat era un mal, mal y carca, veus aquí que quedavam carcamals.

Gran era lo desconsol de la nostra societat y la enveja comensava ja lo seu fibló esmolar.

Al saberho en Travereta dalt d' una taula enflat nos digué aqueixas paraulas que 'ns van deixá aconsolats.

«Amichs meus, vos vaig prometre que si *La flor natural* treya per sort, aniriam á la *Font groga* plegats á fer una *pollastrada*, y com jo, no salto may á la paraula, perque m' agrada ser molt formal, vos faig sapiguer, que penso cumplir lo que vaig pactar. Dissapte que ve, treurém tots lo ventre de mal any, á las vuyt del dematí; marxa 'l cotxe, preparats tingau los *budells* perque jallí tot se vessará.»

Ab bravos, vivas y aplausos fou rebut discurs semblant; res anima més al poeta que dirli que menjará,

Los menos contentadissos y los mes desesperats al sentir parlar de *teca* las *Musas* van olvidar.

JOSEPH M.^a CODOLOSA.

(1) Se aludeix al Diccionari de la Rima, fet per dit autor.

(1) Lope de Vega, Passande mil set centas comedias que te escritas y Montalvan una bona récula.

Seguirá.

LÍRICA GENERAL



Cantor dels goigs de Sant Prim.



Tiple d' Yglesia.



D' ópera.



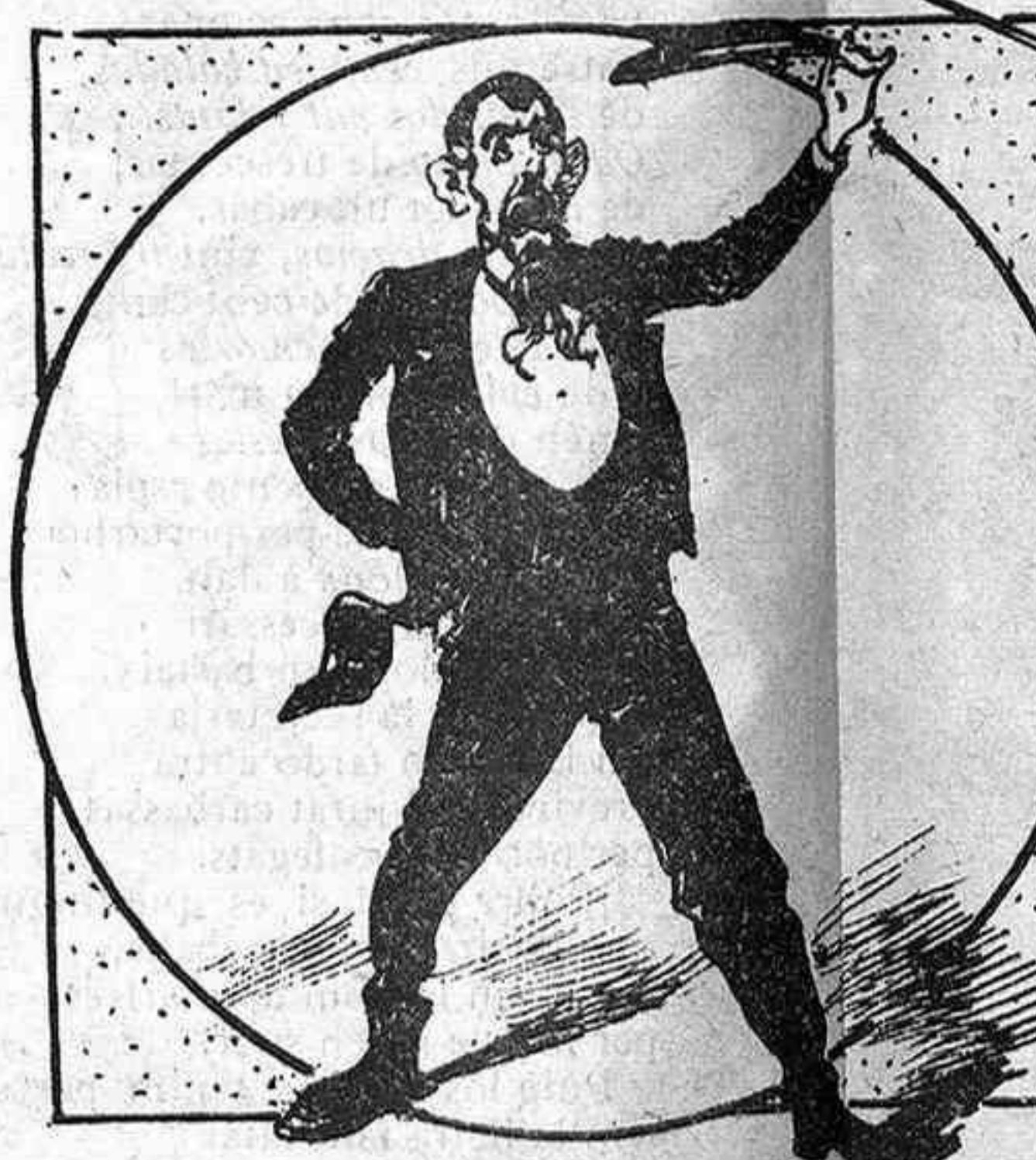
De flamenç.



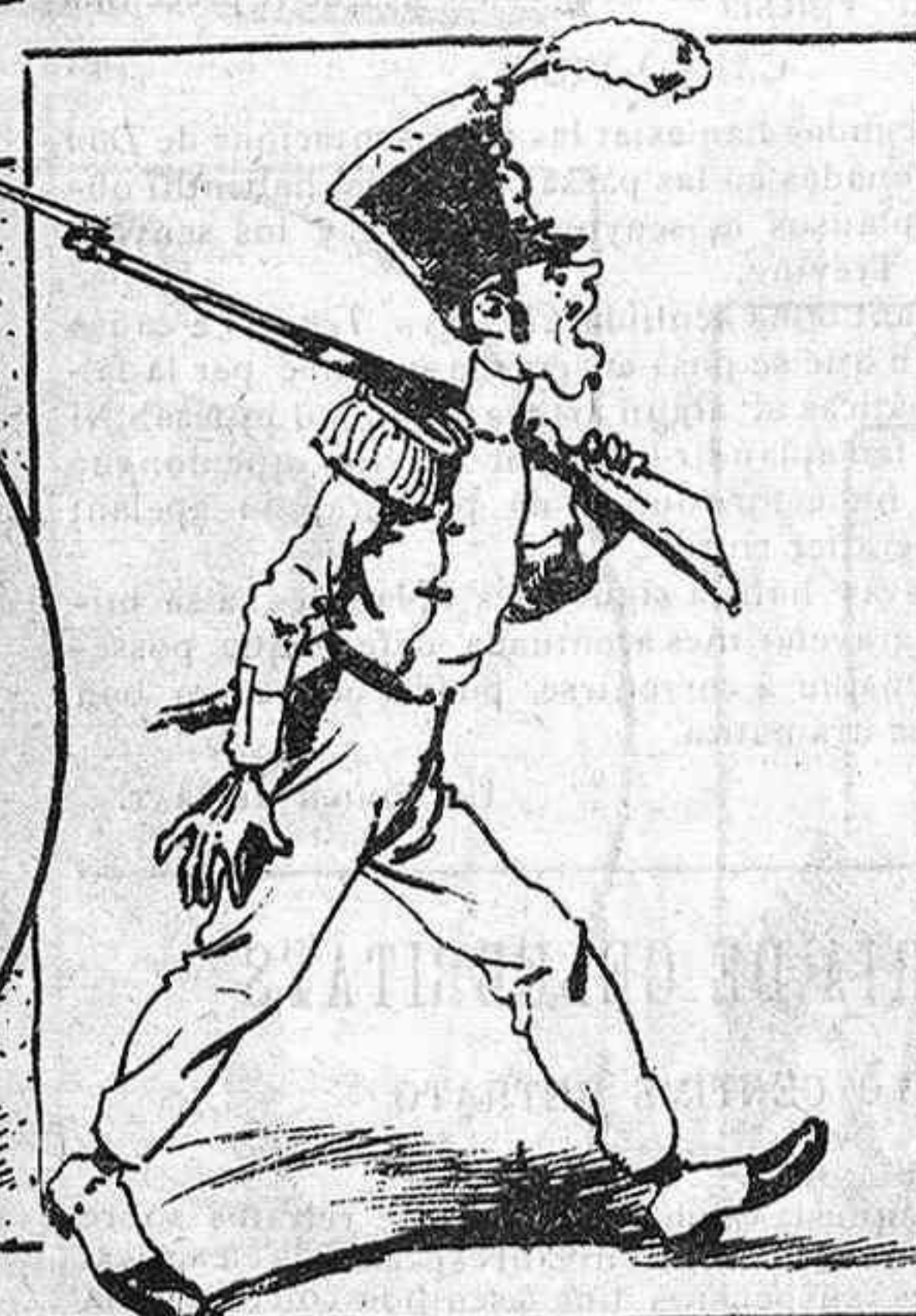
De cantonadas.



De caf  de sis.



D' afició.



Del Himne de Riego



Lo can-cerver.

NOSTRE RETRATO

Un dels actors cómichs de bona escola que possehim á Espanya es lo nostre biografiat d'avuy, D. Gabriel Sanchez de Castilla.

Dat que, en nostra Galeria de celebritats hem procurat sempre que hi figuressin los artistes mes notables que visitan nostres teatros, natural era que nodelixessim aqueixa ocasió de pagar tribut al actor modelo, que tan aplaudit se veu totas las nits en lo teatro de Catalunya y que tantas simpatías té alcançadas dels verdaders aymants del art escénich.



La companyia de 'n «Julianito Romea,» com li diuhen los amichs, també ha volgut tirar *su cuarto á espadas* representant (sic) lo popular drama *Don Juan Tenorio*.

Fresch encar lo desastrós desempenyo que donaren los artistes al saynete *La Virgen de Agosto* ha seguit lo donat al mes popular drama del insigne Zorrilla, lo ans esmentat *Don Juan Tenorio* demostrant que aquell notable conjunt igual serveix per un *fregado* que per un *barrito*.

La escassa concurrencia que hi assistí ne sortí del tot fastigujada.

Sr. Romea, si no cuyda de reforsar la companyia y de posar en escena obras que hi puguin lluhir degudament los artistes, 'm sembla que tindrà mala fi la temporada d'aqueix hivern.

ROMEA

Grans entradas han reportat las representacions donadas del *Don Juan Tenorio* habenthi obtingut calurosos aplausos lo primer actor senyor Riutort junt ab la senyora Clemente (P.) y lo senyor Virgili, encarregats respectivament del protagonista, donya Inés y D. Luis Mejía.

La presentació escénica molt cursí. En vritat, no 's comprén que don Diego empleyés tota la hisenda de lo seu fill en fer aquell cementiri tant tronat. A no ser que l'escultor hi fes un negoci lleoní, que tot podria ser.

Pera diumenje próxim s' anuncia *El Nuevo Tenorio*, obra que es esperada ab deliri per los recorts que 's guardan de l'èxit que obtingué quan s' estrená per lo mateix senyor Riutort.

Continúa representantse *La Parentela*, comedia dramática del senyor Colomer, que ó molt nos enganyém ó será un dels èxits de la temporada.

Pera la setmana entrant s' anuncia l'estreno de *Lo comte de Pallars*, tragedia de don Joan Maluquer Viladot.

NOVEDATS

S' ha endut la palma dels *Tenorios*

Negar aixó tóra negar la evidència.

Aquellas decoracions de 'n Soler y Rovirosa valen l'entrada; la hosteria del *Laurel* sembla arrancada de Sevilla en

la época del emperador Cárlos V.; lo saló del acte quart ab la vista del Guadalquivir llumenat per la lluna, y la ciutat andalusa á la vora oposada, fan una verdadera ilusió; y no cal dir res de la apoteosis final ni del efecte dels demés actes. Anyadeixin á aquestos alicients lo desempenyo dels protagonistas per los eminentes artistes donya Carlota de Mena, donya Cárme Parreño, don Teodor Bonaplata y don Federico García Parreño, y segú que hasta los mes indiferents donarán lo plumero á la Empresa del elegant colisseu.

Fins ara en totas las representacions tant de tarde com de nit, hem vist lo célebre quadro de: *quedan despachadas*, etc.

TÍVOLI

La reprise de *El país de la olla* que tingué lloch divendres passat, ha posat de manifest que la companyia necessita reforsos y que la direcció escénica sembla que está molt descuydada pus es d'estranyá permeti que se representin obras, sabentlas á mitxas los artistes.

Entre las variants acertadas que ha suferit la obra aquest any, deu consignarse la presentació de *Pepe el Huevero* y la manifestació á favor del célebre *Pedral*.

En las passadas festas, hi hagueren verdaders llenos, recordant los bons temps d'aqueix popular teatro.

¿En lo sucesiu recompensará degudament la Empresa als esforços del públich?

CATALUNYA

Sens dupte pera pagar tribut en tot lo possible al popular *Don Juan Tenorio*, en las passadas festas s' ha representat la ben escrita parodia *Juan el perdío*, no sent estrany que lo publich rigués constantment celebrant las felissas agudesas del autor senyor Pina y dels intérpretes fiels de la obra, baix la acertada direcció del senyor Sanchez Castilla.

També s' ha volgut resucitar lo saynete lirich de Vega y Chapi, titolat: *A casarse tocan ó la misa á grande orquesta* que los ha sortit un bon tantico desigual.

Pera la present setmana s' anuncia lo debut de donya Cándida Folgado reconeguda per una de las primeras tiples cómicas espanyolas. Celebrarém que la opinió de Barcelona acordi completament ab la de la reputació de que vé precedida

CALVO-VICO.

Molt concorregudas han estat las representacions de *Don Juan Tenorio*, donadas en las passadas festas, habenthi obtingut justos aplausos la senyora Estrada y los senyors Cuevas, Nieto y Treviño.

No obtingué tant bona acullida *El Nuevo Tenorio* á causa de la premura ab que se posá en escena y també per la falta de dots dramáticas d' algun artista ¡Quina duquesa! ¡Ni d' encárrech! Se feu aplaudir lo senyor Treviño, que dongué mostrars de ser un actor cómich de primera, no apelant á xabacanadas pera fer riure.

Lo senyor Cuevas hauria sigut mes aplaudit si á sa mímica li dés una gravetat mes acentuada, defecte que posseheix en alt grau y que á correjirse, podria ocupar un bon lloch en la escena dramática.

UN CÒMICH RETIRAT.

GALERIA DE CELEBRITATS

10 CENTIMS RETRATO

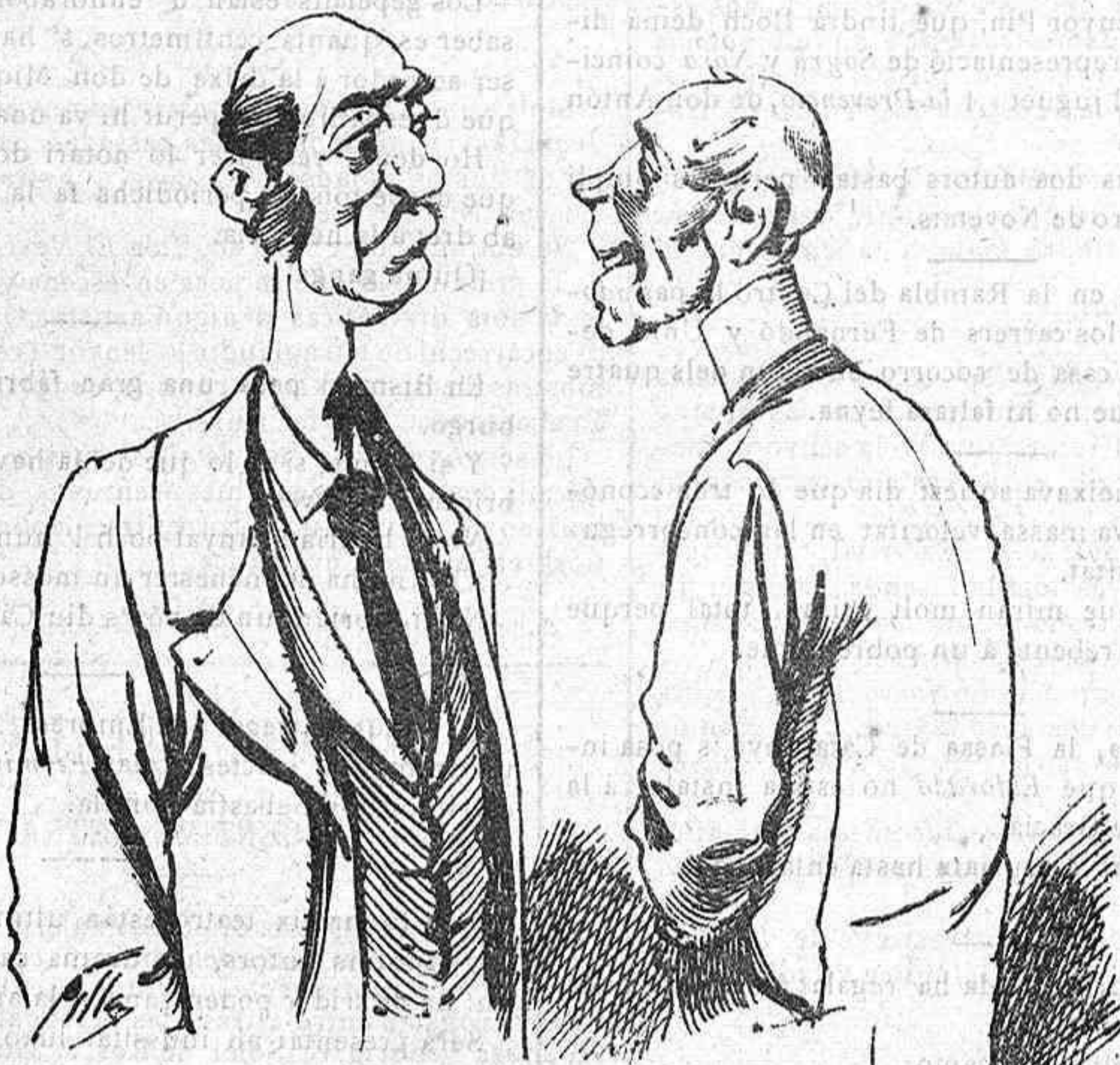
Figuran ja en aquesta celebrada galeria de retratos sobre cartulina, deguts al llápis del dibuixant especialista en aquest género, Sr. Puntó suspensius una escullida colecció en la que hi constan entre altrás, las personalitats artísticas E. Mendoza Tenorio, F. Soler de Ros, J. Guerra, C. Parreño, C. Martinez, Ll. Campos, A. Rossi, E. Duse, E. Borghi-Mamo, M. Franceschini, C. Delgado, S. Alverá, A. Vico, T. Edison, J. Gayerre, F. Uetam, M. Matorrodona, J. Valero, V. Balaguer, N. Monturiol, P. Sarasate, etcétera.

GUERRA



—Si es veyá ara d' un plegat
tot lo ranxo que he menjat!

RASQUICIAS



—Ja va veurer quinas maniobras!
—Lo qu' he vist lo camp de favas que 'm va fer mal be la caballería.

Avuy comensa lo nostre folletí ab la primera de las novelas que tenim coleccionadas pera tal objecte, deguda á la pluma del distingit escriptor D. Narcís Oller.

Las láminas que serán del tamany de la plana representant los passatjes mes interessans del argument, serán degudas á nostres mellors dibuixants y 's donarán de regalo als que presentin la novela després de la publicació.



Agotada la primera tirada del nostre número passat, extraordinari; y sent aquest un dels que 's guardan per la importància qu' enclou, hem fet una segona curta edició que sens augment de preu 's trovará en la nostra casa editorial, Carrer de S. Ramon, núm. 5.

Qui 'n vulga que no s' adormi.

Lo distingit pintor escenógrafo senyor Soler y Rovirosa, ha pintant tres magníficas decoracions, enteras, pera *La Boja*, drama en tres actes de don Angel Guimerá que s' ha de posar en escena próximament.

Lo benefici de lo senyor Pin, que tindrà lloch demá divendres ab la última representació de *Sogra y Nora* coincidirá ab lo estreno del juguet *A la Prevenció*, de don Antón Ferrer y Codina.

Los noms d' aquets dos autors bastan porque s' ompli de gom á gom lo teatro de Novetats.

Quan s' hagi obert en la Rambla del Centro lo pas *adoquinat* qu' ha d' unir los carrers de Fernando y Unió, demaném s' instali una casa de socorro en algun dels quatre cantons, que segur que no hi faltará feyna.

El Suplemento 's queixava aquest día que lo tren económic de Sarriá portava massa velocitat en las concorregudas vías de l' Universitat.

Hi ha periódichs que miran molt prim... total porque fa uns 15 días que va rebentá á un pobre home.

Un no més.

En los días de pluja, la Plassa de Catalunya 's posa intransitable; llástima que *Eldorado* no estiga instalat á la entrada del passeig de Gracia...

Allavors potser aviat la veuríam hasta entarugada.
¡Oy, senyor Cuello?

En el Ferrol un padri de boda ha regalat á la nuvia nada menos que 30,000 duros.

Jo, en lloch del marit, m' escamo.

¿No podía ser en pago d' atrassos?

¿Qué volen que 'ls diga? Son molts duros.

Segons 's veu, sembla que 'ns volen pispá un tros de las nostras possessions de Africa.

Es casual; no mes tenen lloch aquets projectes de timos quan governan los conservadors.

Volen dir que no hi ha qui hi porti la quarta?

Pornografia de bullo.

Diu *La Publicidad* que en lo kiosko del parque, y durant las maniobras que va efectuar lo cos de bomberos lo día de Tots Sants, s' hi veyan tres conegudas *horizontals* barrejadas ab las familias de concejals y autoritats.

Apa, Doys, demani 500 liras de multa per qui las hi va dur.

Diu que en la inauguració del monument á Cabanyes, lo célebre academich señor Cañete va fer enténir al auditori vilanovés parlant de lo molt qu' estima á Catalunya.

Home, per fi de festa podía haber llegit algun fragment d' alló del *Lagar* que s' hagueran trencat de riurer.

Després de la comedia, la pessa.

Lo dissapte passat dia 2 se doná una vetllada literaria musical en la societat *La luz del porvenir*, la qual fou lluhidíssima per ser organisadors los senyors Vergés y Escolá sent president de dit cassino don Baldomero Casas y de la comissió don Joseph Nogués.

Hi prengueren part las germanas Gironella y las senyoretas Fontana, Tort y María Abella, y los artistas Casals, Gilbert, Creus, Ribas, Codolosa, Escolá, Piera, Vergés, Ribas y Carrasco, com també los simpátichs nens Enriqueta Torrents y Melcior Verdaguer.

La comissió obsequiá als artistes ab un espléndit *lunch* en lo qual menudeijaren los brindis y discursos.

Los geperuts están d' enhorabona; ara lo que se ha de saber es, quants centimetros s' han de tenir de gep pera ser acreedor á la deixa de don Miquel Grau y Bassas; porque d' espatllut á geperut hi va una *linea*.

Ho deurá resoldrer lo notari don Melitón de Llosellas que desde tots los periódichs fa la crida als que 's creguin ab dret á la herencia.

¡Quina ganga!

En Bismark posa una gran fàbrica de cervesa en Hamburgo.

Y si, home, si es lo que debía haver sigut desde jove; fabricant de cervesa.

No hi hauria guanyat poch l' humanitat...

¿Qué no ha de menester un mosso?

N' hi sabriam un de bó; 's diu Cánovas.

Ha sigut entregat á la Empresa del Teatro de Novetats un drama en 3 actes titolat *Fermin Andrade*, del distingit escriptor don Sebastiá Gomila.

Pera lo mateix teatro están ultimant dos distinjits y conegudíssims autors, un drama catalá de gran espectacle qu' ha de cridar poderosament la atenció general.

Será presentat ab inussitat luxu y las decoracions, que serán dels nostres millors pintors escenógrafos, van á comensarse á la major breuhetat.

Per un ofici del senyor Governador ha sigut avisada la Empresa del Teatro del Liceo que no 's poden representar las obras de Wagner entre ellas lo *Lohengrin*, sens fer lo dipòsit que responga de los drets de propietat, al Delegat general don Ramiro Monfort y Arxer.

Dos subjectes varen anar á un judici de conciliació y los varen conciliar tan bé que á la porta del jutjat l' un va matar al altre.

Qui vulga saber si es cert, haurá d'anar á Salamanca porque allí mateix ha passat.

Hem rebut del distingit compositor don Eusebi Bosch una notabilíssima marxa fúnebre que ha compost á la memoria del senyor Marqués d' Olérdola.

Moltas gracias al llorejat Mestre.

Remerciém al senyor Pin y Soler l' habernos remés un exemplar de sa aplaudida producció *Sogra y Nora* estrenada en lo passat Octubre y ab extraordinari éxit en lo teatro de Novedats.



Ja hem tornat á fer bitllas, senyor *Catalanista* de Sabadell. ¿Véu com ne fém sempre que 'ns acomoda?

Probiho vosté de ferne una vegada.

Vaja, ja li deixém torná á copiar alguna cosa del nostre text; pero d' aquí en devant no siga tan presumit.

Fa burro, home.

Segons la prempsa de Madrit, la Sta. Guerrero ha sigut objecte de una grandiosa ovació ab la interpretació de donya Inés de *Don Juan Tenorio* arrivant á incensarla de un modo tant extraordinari que diuen que may habian vist cap altra artista que s' hi identifiqués mes ab lo personátje ni digués los armoniosos versos de Zorrilla ab tanta expressió y naturalitat.

Vaja, senyors madrileynos, que sembla ho fan massa fort. Que no 's recordan ja de la célebre Boldun. Mirin que allavors també deyan lo mateix.

* *

Y apropòsit. També s' han entussiasmat ab la eminent Tubau al interpretar lo *Divorciémonos*, y diuen que may cap altra artista había estat á tant gran altura en lo despenyo de la protagonista. Dos mesos enrera ho deyan de la eminent Duse y anteriorment ja l' ho habiam vist representar per la Tubau.

Una prova y va la última per demostrar la sinceritat y pochs escrupulosos que son en clavar... barbaritats. Diuen que la companyia de la Tubau es inmillorable y pot competir ab las primeras estrangeras.

Inmillorable é hi figuran la Alvarez, Bardo, Cuello, etc., etc. Vaja... tapa.

Llegim en la Correspondencia de Barcelona Cómica:

S. Alsina y C: *Quite V. de ahí; asqueroso.*

Recristo!... quina castanya!...

Pero ¿qui deu ser aquest S. Alsina y C.

Lo que jo voldria

Voldria, gaya nineta
está sempre á ton costat
contemplant lo teu posat
y ta cara vermelleta.

Voldria, com au parlara,
lleugeras alas tenir
per á tot hora venir
á compartir ta fal-lera.

Voldria, de ton jardí,
sens parella per lo bell,
ser un aromós clavell
perque 'm cuidesses á mi.

Voldria... ser l' aucellet
á qui fás ton confident
perque, d' eix modo auell sent,
sabria, si tens secret.

Voldria... sí, jo t' ho abono;
ser un rey ó emperadó
per mostrart ma estimació
oferinte lo meu trono.

Y voldria... ¡oh mon amor!
ser duenyo més qus ningú
de las minas de 'l Perú
pera quedarme son or.

AMADEO.

Telegramas

Madrid 6.—8 matí.—La Guerrero ha fet la Inés del Tenorio com may s' havia vist.

BOLDUN.

Romea 6.—9 id.—En los Tenorios s' han contat per mils las entradas qu' han tingut que tornarse.

PUBLICIDAD.

Id. 6.—10 id.—Los municipales de la porta, los taquilleros y porters los han dut asfixiats á la casa de socorro. De la orquesta no ha quedat més que 'l bombo.

FRANQUESA.

Principal 6.—11 id.—Aquest any lo Tenorio ha *sàlido un poquito desigual*. Hi ha hagut uns llenos horrosos hasta la fila 6.^a

C. ULS.

La Litografía de Ribera y Estany, s' ha trasladat al Carrer de Sant Ramón, núm. 5, en qual punt queda instalada la Direcció, Administració y Redacció del nostre Setmanari.



—Ja va dur la corona á la seva dona?
—Es lo que faig ab mes gust cada any.

AVÍS IMPORTANT

ESTÀ JA EN PREMPSA L'

Almanach de La Tomasa

pera 1891

Agrehits al extraordinari éxit que obtingué lo del present any, estém persuadits que ab las milloras projectadas y en preparació, deixarà pásmats á tots nostres constants favoreixedors.

Als senyors corresponsals 'ls hi proposém se servescan fer los *pedidos* ab anticipació, no sigui que 's quedin á las *capsas* com l' altra vegada.